

Betreft: Internetconsultatie wijziging Wet op de Huurtoeslag, Samen Thuis 2030

Datum: 2 augustus 2022

Bijlage: 1

Geachte heer De Jonge,

Samen Thuis 2030 is een samenwerkingsverband van zeven belangenorganisaties die zich inzetten voor beter beleid voor dak- en thuisloze jongeren en uitbanning van jongeren dak- en thuisloosheid. Bijgaand treft u onze reactie aan op de voorgenomen *wijziging van de Wet op de Huurtoeslag* (en enige andere wetten). Deze reactie is mede samengesteld met inbreng van jongeren met ervaringskennis.

Stappen voorwaarts

In het coalitieakkoord is afgesproken om de huurtoeslag te hervormen en te vereenvoudigen, met de toevoeging dat "iedereen deze hervorming kan dragen, met name de laagste inkomens". De hervorming van de huurtoeslag loopt hiermee vooruit op de vereenvoudiging van het toeslagenstelsel. Vereenvoudiging van het toeslagenstelsel lijkt ons om meerdere redenen een goede ontwikkeling. Ook de verlaging van de leeftijdsgrens van 23 naar 21 jaar - waarmee wordt aangesloten bij de WML - zien wij als een bemoedigende stap. Een verdere verlaging naar 18 jaar zou de financiële bestaanszekerheid van jongeren een belangrijke impuls geven.

Hervormen en vereenvoudigen vs. verbeteren en voorkomen

De inzet van het kabinet is dat de laagste inkomens de hervorming van de huurtoeslag *kunnen dragen*. Onze inzet is dat deze hervorming de situatie van dak- en thuisloze jongeren daadwerkelijk *verbetert* én dat dak- en thuisloosheid onder jongeren wordt *voorkomen*.

Onderzoek de effecten van de wijziging voor jongeren vanaf 18 jaar

Wij stellen met spijt vast dat er vooralsnog onvoldoende zicht is op de impact van deze hervorming op de verschillende groepen in onze achterbannen. Met de beschikbare informatie is lastig te beoordelen in welke mate deze hervorming van de huurtoeslag een *verbetering* oplevert voor de situatie van jongeren wiens belang wij behartigen. In het kader van de afspraken uit het coalitieakkoord vragen we u dan ook om - specifiek voor deze groepen - de effecten van de voorgenomen wijziging nader te onderzoeken. Verbetert de wetswijziging de situatie van dak- of thuisloze jongeren óf voorkomt die dat jongeren dak- of

thuisloos worden? Volgens de Memorie van Toelichting (MvT) gaan op basis van modelberekeningen circa 1,2 miljoen huishoudens erop vooruit in koopkracht. Diezelfde MvT stelt dat ongeveer 291.000 huishoudens wiens koopkracht er door deze hervorming op achteruit zal gaan. Voor ons is het antwoord op de vraag wie onder de 291.000 huishoudens vallen cruciaal. Dit is ook een aandachtspunt in verband met de woonbehoefte (zie hierna).

Aandacht voor bijzondere situaties 18-20 jaar

Het verlagen van de leeftijdsgrens waarop aanspraak kan worden gedaan op huurtoeslag is een stap voorwaarts. Dit neemt niet weg dat wij zorgen hebben om de groep jongeren van 18-20 jaar waarbij geen ouders in beeld zijn of die niet over een netwerk beschikken. De overgang van 18- naar 18+ is voor sommige kwetsbare jongeren keihard. Wij dringen erop aan dat een voorziening wordt getroffen zodat in die bijzondere situaties alsnog huurtoeslag kan worden toegekend.

Woonbehoefte

Er liggen geen landelijke onderzoeksresultaten over woonbehoefte bij de verschillende groepen. Wat ons betreft is dit een groot gemis. Hetzelfde zien wij ook in het programma *Een Thuis voor Iedereen*. Er wordt nog teveel uitgegaan van een stereotypisch huishouden. Aandachtsgroepen voldoen doorgaans niet aan dit profiel. Dit werpt de vraag op of met nieuwe wet- en regelgeving wordt voorzien in die woonbehoefte. Onze aanbeveling is: bepaal niet, maar vraag dit uit. *No size fits all*.

Coherentie

Tot slot een algemeen punt. Er is veel wetgeving en beleid in ontwikkeling dat de situatie van dak- en thuisloze jongeren direct en indirect raakt. Om tot uitbanning en voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongeren te geraken is essentieel dat gestreefd wordt naar maximale coherentie, met onder andere de programma's *Een Thuis voor Iedereen* en *Betaalbaar Wonen* alsmede de te ontwikkelen Aanpak Dakloosheid. Wij roepen de verschillende bewindslieden op samen te werken aan maatregelen die erop gericht zijn dat jongeren gemakkelijker aan passende, betaalbare woonruimte kunnen komen en te voorkomen dat zij gemakkelijk hun huis verliezen.

Participatie van jongeren met ervaringskennis

Onze algemene aanbeveling is dat totstandkoming van nieuwe wet- en regelgeving altijd gebeurt via betekenisvolle participatie van mensen met ervaringskennis. Dat kan op verschillende manieren en heeft allerhande voordelen. Graag lichten we toe hoe betekenisvolle participatie van ervaringsdeskundige jongeren in beleidsontwikkeling kan worden verankerd.

Conclusie

Als belangenbehartigers van dak- en thuisloze jongeren willen we samenwerken aan preventie en oplossingen die het probleem bij de wortel aanpakken. *Samen Thuis 2030* streeft naar uitbanning en het voorkomen van dak- en thuisloosheid onder jongeren. Daarop beoordelen allereerst de wet- en regelgeving die het kabinet opstelt. Voor dit wetsontwerp geldt dat we positief staan tegenover de voorgenomen vereenvoudiging en hervorming van het toeslagenstelsel, alsook de verlaging van de jongerenleeftijdsgrens. Tegelijkertijd zijn er nog veel onbeantwoorde vragen over het voorliggende voorstel. Zolang we niet kunnen beoordelen wat deze wetswijziging betekent voor de jongeren wiens belangen we behartigen, staan wij dan ook overwegend sceptisch tegenover de voorgenomen wijziging.

Met vriendelijke groet, namens:

Jongerenpanel de Derde Kamer
Basisberaad, Rotterdam
Don Bosco Straatvisie, Amsterdam
KernKracht Midden-Holland
Don Bosco U2BHeard, Utrecht
Housing First Nederland
Straatconsulaat, Den Haag

Judith Fischer
0642-730209

Annex - Overige punten

- Huren zijn op dit moment hoog, en kunnen mogelijk hoger worden bij doorvoering van deze hervorming huurtoeslag. En wat zijn de gevolgen van de genormeerde huren? We zijn benieuwd naar deze details. Belangenorganisaties voor jongerendak- en thuisloosheid zullen dit aandachtig blijven volgen.
- Wij zijn benieuwd naar een doorrekening van deze nieuwe wetgeving door te rekenen. Wegen de baten op tegen de lasten? Bij bijvoorbeeld de kostendelersnorm bleek dit niet het geval. Onze ervaring is dat aanpassing van bestaande regelgeving tot veel onduidelijkheid leidt en dat belangrijke informatie aandachtsgroepen niet altijd goed bereikt. Het verhelpen van onduidelijkheid en behoorlijk informeren van belanghebbenden vergt ook een investering (tijd, budget) die hierin moet worden meegenomen. Tevens kost dit dus op informatievoorziening en andere voorzieningen vaak veel meer. Toegankelijkheid van regelingen vergt onder andere heldere informatie. Het is belangrijk dat informatievoorziening voor de verschillende groepen nadrukkelijk wordt meegenomen in de planning, kosten en overige uitvoeringshandelingen van deze nieuwe regel.
- We begrijpen dat met deze wijziging wordt aangehaakt bij de wet minimumloon. Wij gaan ervan uit dat dit geen soelaas voor kwetsbare jongeren tussen 18-21 die dak- of thuisloos zijn, of het dreigen te worden, vanwege gebrek aan financiële bestaanszekerheid. Wij zijn van mening dat nationale wet- en regelgeving zou moeten worden geharmoniseerd met Europese wet- en regelgeving, waar 18 jaar het uitgangspunt is. De financiële verantwoordelijkheid van ouders voor kinderen tot 21 jaar is juist niet toereikend voor kwetsbare groepen wiens belangen wij behartigen.
- Er wordt gesproken over dat jongeren hun wooncarrière kunnen beginnen in kleinere, goedkopere woningen. Dit is een mooi streven, maar alternatieven, zoals studio's en kamers op maat, zouden wat ons betreft ook gerealiseerd moeten worden. Wij zien graag dat alle mogelijkheden voor de korte en middellange termijn worden onderzocht, dat wil zeggen binnen nu en 10 jaar, net als de mogelijkheden van langere contracten (langer dan 5 jaar) en het ophogen van inschrijfduur bij woningcorporaties.
- Het is positief dat gekeken wordt naar inkomen (in plaats van naar huur) als bepalend voor huurtoeslag. We rekenen erop dat nagedacht wordt over de mogelijkheid dat mensen hierdoor alsnog *niet* kunnen doorstromen. Liefst wordt dit voorkomen. Onderzoek de mogelijkheid om hypotheek voor mensen met hogere huren mogelijk te maken. Bijvoorbeeld allereerst via een nieuwe pilot waarin kan worden onderzocht/aangetoond of/dat een hogere huur (zonder storeringen e.d.) leidt tot mogelijkheid hypotheek. Dit zorgt ook voor doorstroom die zo hard nodig is. Dit heeft zijdelings met deze regeling te maken, maar belangrijk dat hierover wordt nagedacht en een start wordt gemaakt.
- De MvT verwijst naar de situatie dat het inkomen wijzigt ("Wijzigingen in het inkomen en de huishoudsituatie kunnen wel nog tot een wijziging van het huurtoeslagbedrag leiden"). Dit is een praktisch punt dat stuit op een administratieve dimensie met bijbehorende risico's, en om nadere uitwerking vraagt.